

AGERA

EN TIDNING FRÅN AFRIKAGRUPPERNA | APRIL 2019 | NR 2

LANDREFORM SOM GÅR TRÖGT

Elizabeth vill äga marken familjen bott på i generationer

Vi har ett ansvar för klimatet i Afrika

Cyklonen Idai slog med våldsamt kraft till mot Moçambique, Zimbabwe och Malawi och de kraftiga regn som följde lade flera tusen kvadratkilometer under vatten. Redan på nittioalet var Afrikagrupperna med och tog fram en rapport om risker med global uppvärmning. En delanalys var att staden Beira i södra Moçambique riskerar att hamna under vatten. I dagarna sade Moçambiques tidigare utbildningsminister och rikets första dam, Graça Machel, att "Beira kommer att gå till historien som den första stad som utplånats av klimatförändringarna."

Fattiga drabbas hårdast

Våra partnerorganisationer som jobbar med klimatfrågor lyfter nu den rika världens ansvar.

Det är människor med lägst utsläpp som drabbas hårdast och Afrikagrupperna har länge påpekat Sveriges och EU:s ansvar. Tyvärr har vi nu all anledning att intensifiera detta arbete.

Återuppbyggnaden kommer att ta tid. I Beira har en stor del av staden förstörts inklusive infrastruktur som vatten, vägar och elektricitet. Med det stillastående vattnet sprids sjukdomar, stora utbrott av kolera har konstaterats och tusentals människor är hemlösa. Vi mobiliserar nu för att kunna stötta våra partnerorganisationer efter den initiala fasen där det mest handlat om att hitta nära och kära.

Stark solidaritet

Många har hört av sig för att ge stöd till de som har förlorat familjemedlemmar, hem och alla ägodelar. Afrikagrupperna känner en otrolig kraft i all den solidaritet som så många av er har visat. Den kraften tar vi med oss i vårt arbete för att stötta den lokala och regionala återuppbyggnaden.

Louise Lindfors
Generalsekreterare

FOTO: LINDA SVENSSON

Prenumerera på vårt digitala nyhetsbrev, anmäl dig direkt på afrikagrupperna.se eller skicka ett mejl till post@afrikagrupperna.se

Vill du få Agera digitalt?

Mejla till insamling@afrikagrupperna.se

FOTO: NASA/UNSPASH

Det är vi som drabbas av klimatförändringarna

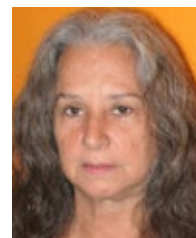
I Moçambique står vi i frontlinjen för klimatförändringarna. Människor som är fattiga, och därför mest utsatta, kommer alltid vara de som drabbas värst av klimatkatastrofer. Det har vi precis bevittnat i Moçambique.

Vi förväntade oss inte en katastrof av denna magnitud. Kanske för att vi pratar om en cyklon, Idai. Men omfattningen är mycket större än effekten av en cyklon, den inkluderar även översvämningar av floder och dammar.

Vetenskapen är tydlig och det är otvivelaktigt så att väderhändelser som dessa förvärras av klimatförändringarna. Hittills har västvärlden inte kommit till det vi alla vet behöver göras: STOPPA användning av smutsig energi

och SLUTA använd fossila bränslen! Människor i Moçambique, och i många andra länder, dör på grund av att giriga företag och regeringar inte har anständighet att stoppa denna galenskap. Vårt budskap är klart: om vi inte genomför en förändring nu kommer det bara att bli värre under kommande år. Och det är vi som får betala priset.

Ta forskningen på allvar och agera nu, det är redan för sent.

Anabela Lemos
ordförande
Justiça Ambiental,
Moçambique

AGERA

Inspiration från Afrikagrupperna till medlemmar och givare

ANSVARIG UTGIVARE Louise Lindfors
ADRESS Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm
E-POST post@afrikagrupperna.se
HEMSIDA afrikagrupperna.se
TELEFON 08-442 70 60
INSAMLING insamling@afrikagrupperna.se

REDAKTÖR Jimmy Peterson och Ann-Sofie Söderberg
LAYOUT Petra Handin
TRYCK Trydells, april 2019
OMSLAGSBILD Elizabeth Olivier, ordförande i Hawequa Forestry Community.
Foto: Matilda Johansson, praktikant på SPP HT-2018

Vill du engagera dig? Gå in på www.afrikagrupperna.se/medlem

Information om seminarier, möten och annat som är på gång hittar du på www.afrikagrupperna.se.

Denna tidning är publicerad med ekonomiskt stöd från Sida. Sida har inte medverkat vid utformningen av materialet och tar ej ställning till eventuella synpunkter som framförs.

Så stöttar våra partners de drabbade

Cyklonen Idai som drog in över Moçambique, Malawi och Zimbabwe lämnade stor förödelse och stora översvämningar efter sig. De flesta av våra partnerorganisationer har medlemmar som mist familj och vänner. Hur ser framtiden ut och vad händer nu?

Det stillastående vattnet är en grogrund för myggor och sjukdomar och det kommer att ta ett bra tag innan det rinner undan. Redan har omkring 1400 personer insjuknat i kolera och siffran stiger, men WHO drar samtidigt igång en vaccinationskampanj. Våra partnerorganisationer vittnar om fruktansvärda scener. Över en miljon människor har blivit hemlösa. Tre av våra partnerorganisationer, WoMin, Rural Women's Assembly och Justiça Ambiental, författade tillsammans ett krav: Att världens ledare, FN och Afrikanska Unionen måste agera mot klimatkrisen för att rädda människa och planet. Klimatförändringarna har skapats av västvärlden och globala syd får nu ta konsekvenserna.

Så arbetar våra partners vidare

I Moçambique började UNAC redan under cyklonens första vecka att bistå medlemmar som drabbats, främst med mat och vatten. De har även startat en socio-ekonomisk återuppbyggnad för bönder och deras familjer. Tack vare UNAC:s lärdomar från tidigare naturkatastrofer har de kunnat upprätta samlingsplatser kopplade till sina kontor i provinserna.

Livaningo rapporterar att de inte förlorat några medlemmar i sina 15 distrikt och kommer främst att arbeta med att stödja återuppbyggnaden av hus i Sofala.

Amodefa arbetar i fyra av de påverkade områdena: Sofala, Manica, Tete och Zambezia och har påbörjat ett program med akut SRHR-vård för att stötta de som drabbats.

Även Justiça Ambiental arbetar i drabbade distrikt, nämligen Tete och Cabo del Gado. De ska efter samtal med människor på plats återkomma med en plan kring arbetet framöver.

Även våra partners i Zimbabwe är påverkade. FACT har aktivister och verkar i samhällen i Chipinge, Bikita och Chiredzi. De behöver stöd med sovplats, kläder, medicin och all annan katastrofhjälp. Gapwuz har både personal och medlemmar som förlorat familjemedlemmar, hem och skördar. Organisationen är igång och bistår med humanitär hjälp på en av sina gårdar med många medlemmar. Gapwuz kartlägger situationen och mobiliserar resurser för både omedelbara behov och för återuppbyggnad och rehabilitering, inklusive traumabehandling och stöd.

Vägen framåt

För att kunna fortsätta hjälpa de som drabbats av cyklonen behöver vi ditt stöd. Ge din gåva via Facebook eller via vår insamling på Betternow. Tillsammans kan vi få de drabbade i Zimbabwe och Moçambique upp på fötter igen.

Ge en gåva till Afrikagrupperna via BetterNow på <https://se.betternow.org/projects/idai> eller swisha till 900 33 77. Skriv Idai i meddelandet.

Flera av våra partnerorganisationer förser drabbade i cyklonområdena med katastrofhjälp som mat och vatten.

Kvinnliga bönder visar missnöje mot vinindustrin

SYDAFRIKA En grupp av mestadels kvinnliga lantarbetare lämnade högar av skräp vid porten till Dawn Mountains vinodling i Simondium i slutet av mars. Lantarbetarna kräver bättre levnadsvillkor för de familjer som bor i gårdshusen, där avfall inte samlats in på flera månader och det varken finns toaletter eller tillgång till rent rinnande vatten.

– Vi är trötta på de villkor vi tvingas att leva i. Smutsen runt våra hem blir till högar. Det är inte hälsosamt att leva så här, säger Maria Scheepers till nyhetsbyrån Groundup.

Stämningsansökan mot Tyskland avslogs

NAMIBIA Representanter för de två namibiska folkgrupperna herero och nama har lämnat in en grupp-talan till en domstol i New York mot Tyskland. De kräver ekonomisk kompensation och att få delta i förhandlingar. De vill att Tyskland ska betala skadestånd för det folkmord och egendomskonflikter som skedde i Namibia i början av 1900-talet då mer än 100 000 människor mördades av kolonister. Domstolen avslog deras ansökan.

Donald Trump förlänger sanktioner

ZIMBABWE USA, med Donald Trump i spetsen, har förlängt sanktionerna mot Zimbabwe med ett år och säger att landets nya regering fortsätter att utgöra ett "ovanligt och extraordinärt" hot mot den amerikanska utrikespolitiken. Förlängningen av sanktionerna kommer trots de samtal som förts mellan den amerikanska regeringen och flertalet afrikanska ledare, inklusive Sydafrikas president Cyril Ramaphosa. De afrikanska ledarna lobbyar för att sanktionerna ska hävas så att Zimbabwe får möjlighet att återhämta sig från sin ekonomiska kris.

Elizabeth och hennes grannar i Hawequa Forestry Community vill bo kvar där de levit i generationer, men de vill också äga marken så att de kan odla mer och skapa en egen inkomstkälla.

”Vi har fröer men ingen mark att odla på”

Elizabeth Olivier bor i Bolandregionen, ungefär en timme med bil från Kapstaden i Sydafrika. Där arbetar hon tillsammans med andra kvinnor i Hawequa Forestry Community, för allas rätt till sitt hem och sin mark.

– Förr var våra män anställda vid skogs-företaget. I dag har företaget Cape Nature hyrt marken av staten. Men bara fyra-fem män har anställts av dem, förklarar Elizabeth.

Hon arbetar med att plocka oliver på en gård i närheten och är säsongsanställd, precis som många av hennes grannar. Ingen vet om de har jobb nästa månad. Allihop saknar de besittningsrätt på marken och husen de bor i och det är stor brist på arbetstillfällen.

– I mitt hus bor vi två familjer och totalt bor det 200 personer i 24 hus. Vi

behöver fler bostäder, mark och arbets-tillfällen. Min son och hans familj vill inte bo med mig, men det är omöjligt för dem att flytta. Om vi hade ägt våra egna hus, hade vi kunna bygga ut, förklarar Elizabeth, som också är ordförande i Hawequa Forestry Community och sekreterare i The Forestry Community Forum.

Ovisst hur länge de får stanna

I dag hyr Elizabeth och hennes grannar både hus och mark och vet aldrig hur länge de får stanna.

– År 2011 blev vi avhysta och fick tre månader på oss att lämna våra hem. Detsamma gällde alla de andra som inte lyckats få en anställning på det nya skogs-företaget.

Med hjälp av Afrikagruppernas partnerorganisation, SPP, organiserade grannarna sig och i juni 2012 marscherade runt 100 aktivister i ”The Food Sovereignty Campaign” till parlamentet för att stoppa avhysningen. De lyckades då, men vet inte hur länge de får stanna.

Marken har nu hamnat i ett öppet

anbudssystem, antingen för omplantering av skog (liknande det anbud som Cape Nature fått) eller för etablering av townships – kåkstäder på svenska.

– I dag får vi frågan om vi vill ha skogsbruk eller ett township. Vi vill inte svara på den frågan, vi vill bara ha våra hem och en bit mark att odla på.

Egen mark = trygghet och försörjning

Helst vill Elizabeth och hennes grannar äga marken och bestämma tillsammans. De har gått med i ”The Forestry Community Forum” som SPP driver. Det består av 13 samhällen som tillsammans lobbade för en landreform och hållbar utveckling för lokalbefolkningen.

– Vi vill kunna försörja oss och bo kvar i våra hem. Vi har en gemensam trädgård där vi odlar frukt och grönsaker för eget bruk, men också suckulenter för att sälja. Om vi ägde marken kunde vi odla mer mat och skapa en egen inkomstkälla för oss och våra barn. Vi har redan fröerna, nu behöver vi marken att odla på, avslutar Elizabeth.

Tillsammans driver vi på för rätten till mark

Vår partnerorganisation Surplus People Project, SPP, som arbetar tillsammans med Elizabeth och Hawequa Forestry Community, fokuserar på rätten till mark, inte minst kvinnornas möjligheter att få del av den.

Att få tillgång till odlingsbar mark för Sydafrikas svarta befolkning är svårt, om möjligt ännu svårare för kvinnor. Förutom de sociala hindren finns de finansiella: Många av kvinnorna är säsongarbetare och kan varken finansiera en odling eller skaffa egen mark.

Omfördelningen går långsamt

Flera försök till ländreformer har gjorts, bland annat genom Reconstruction and Development Program (RDP) som antogs av ANC 1994. Målet var att omfördela 30 procent av marken inom fem år. Idag, 25 år senare, har knappt 8 procent av de vitägda skogs- och jordbruken omfördelats till svarta småskaliga bönder. Delvis beror det på att ländreformen utgår ifrån principen "willing buyer, willing seller". Ländäggarens samtycke krävs eftersom äganderätten är skyddad av konstitutionen.

Så här stöttar SPP Hawequa

För att Hawequa Forestry Community på sikt ska kunna ta över den mark de bott

och verkat på i generationer stöttar SPP dem på två nivåer:

På nationell nivå är Hawequa anslutet till SPP:s "The Forestry Community Forum" med 13 snarlika samhällen. Här lyfts frågor som arbetstillfällen, avhysningar, tillgång till och äganderätt av mark, och organisationen utvecklar handlingsplaner för att lösa problem. Om något händer exempelvis i Hawequa, får de stöd av organisationen.

På lokal nivå arbetar SPP och Hawequa tätt ihop och genomför agroekologiutbildningar, driver ungdomsfrågor och utvecklar samhället. Exempelvis har de planterat en gemensam odlingsträdgård. SPP agerar även strategiskt stöd inför samhällets möten med myndigheter och företag i trakten.

Landreform eller township?

Om kommunen skulle ta över marken i Hawequa skulle de troligen skapa townships där vem som helst är välkommen att bo så länge de har råd att betala hyran. Skogsarbetarna skulle aldrig få tillgång

till sin mark. Familjer som bott och verkat där i generationer skulle bli avhysta, och samtidigt förlora möjligheten att odla egen mat och därmed sin försörjning.

Om istället Hawequa Community fick äga marken skulle det innebära trygghet för de som bor i området, de skulle kunna fortsätta skogsbruket eller omvandla marken till jordbruk. Framförallt skulle besluten fattas av lokalbefolkningen genom en styrelse i Hawequa Forestry Community.

FOTO: LINDA NYSTRÖM

När apartheid avskaffades år 1994 ägdes mindre än 13 procent av all mark i landet av svarta sydafrikaner. Idag, 25 år senare, har bara 8 procent av de vitägda jordbruken omfördelats till svarta småskaliga bönder.

Clea Hydman, sprang en halvmaraton för Västsaharas frihet. Fick både löpform och nya perspektiv.

Marathon för självständighet

Över 400 personer sprang den 26 februari genom Saharaöknen i solidaritet med Västsaharas frihetskamp. Loppet går genom tre av de fyra flyktingläger som varit många västsahariers hem i 43 år.

Clea Hydman, i Stockholm Afrikagrupp, deltog för första gången:

– När jag fick höra om loppet tyckte jag det lät som ett spännande tillfälle att både utmana mig själv och göra gott. Ju mer jag läste om situationen i Västsahara, desto mer angelägen blev jag att åka.

– Vi reste till ett kargt ökenlandskap för att bo hos familjer i ett flyktingläger. Det fanns såklart en stor frustration bland folket, men framför allt värme och öppenhet.

Människor var hoppfulla och fyllda av idéer och kämpaglöd. Enormt inspirerande! Överallt välkomnades vi med öppna armar och vi hänfördes av människors ambitiösa projekt för att få tillbaka makten över sitt land, sitt Västsahara.

– Till dig som funderar på att springa år 2020 säger jag: Fundera inte – gör det! Det är en oförglömlig resa. Jag var själv ingen löpare innan jag anmälde mig men hann träna mig i form för halvmaran. Och du kan välja mellan 5, 10, 21 och 42 km.

– Det mest värdefulla med resan är dock inte löpformen, utan alla de nya perspektiv jag fick med mig. Jag känner en djup beundran för människorna jag mötte och tar inte längre vardagens bekvämligheter lika mycket för givet.

Stort intresse på trädgårdsmässan

I år stod både personal och medlemmar i Afrikagruppernas monter på Nordiska Trädgårdar i Älvsjö. Vi berättade om rätten till fröer och hur våra partnerorganisationer jobbar med frö rättigheter. Även två fullsatta seminarier på temat arrangerades ihop med föreningen Sesam.

– Det bästa var alla positiva, trevliga och engagerade personer som stod med mig i montern. Jag har sålt både medlemskap och hittat nya månadsgivare! säger Leif Epel, medlem i Afrikagrupperna.

KALENDER – ETT URVAL

- 1/5 Demonstration: Göteborgs Afrikagrupp deltar med banderollen "Marocko ut ur Västsahara".
- 20/5 Föreläsning: Sydafrikanskt vin – till vilket pris? Litteraturhuset, Göteborg, kl 18.30.
- 21/5 Föreläsning: Sydafrikanskt vin – till vilket pris? ABF Sveavägen, Stockholm, kl 17.00.
- 25–26/5 Årsmöte i Uppsala, se notis på nästa sida.
- 3/7 Seminarium: Matens pris – vem försörjer vem? Almedalen, Syregården, kl 14.00.

Alla aktiviteter finns på afrikagrupperna.se/events

25 år | 1995 – 2019

URKULT

1 - 3 AUGUSTI

Folkfest vid Nämforsen

Köp biljetter
urkult.se

Fira alla viktiga mammor 26 maj!

Gör en mamma glad med vårt vackra gåvokort samtidigt som du bidrar till Afrikagruppernas arbete mot mödradödlighet. Det handlar bland annat om att alla kvinnor ska ha rätten att bestämma om och när de ska bli gravida. Likaså att alla kvinnor ska få den vård under graviditet och förlossning som de behöver. Det räddar både mammors och barns liv. I vår gåvoshop hittar du många fina presenter som glädjer mammor – i dubbel bemärkelse.

Besök redan idag afrikagrupperna.se/gavoshop.

Delta i Världens barn

2019 får Afrikagrupperna en rekordstor summa från Radiohjälpen tack vare det stora engagemanget i Världens Barn förra året. Tusen tack till alla som bidrog!

Gävle och Falu Afrikagrupper skramlade med bössor, Göteborg ordnade en digital insamling, Täby samarbetade med lokala handlare och Ådalen Afrikagrupp hade program med Rädda Barnen.

De stora insamlingsdagarna 2019 är 27–28 september samt 4–5 oktober. Vill du vara med i år? Har du en rolig idé för att samla in pengar? Hör av dig till medlem@afrikagrupperna.se.

Farväl till solidaritets-kämpen Jörgen Wide

Den 22 februari i år avled Jörgen Wide, 89 år gammal. Han ägnade en stor del av sitt liv åt Västsaharas befrielsekamp. Bland annat genom att välkomna västsa-hariska ungdomar

till Sverige under somrarna. Jörgen var aktiv i Södertälje Afrikagrupp i många år och hans engagemang varade in i det sista. Tack Jörgen för din långa solidariska kamp, vi som är kvar fortsätter!

Besök från ADEMO-Monapo 23 maj

ADEMO-Monapo är en förening för personer med funktionsnedsättningar i Nampula-provinsen, Moçambique. I början av 2000-talet var Afrikagruppernas deras samarbetspartner. Från 2006 är FRU (Föreningen för rehabilitering och utveckling) involverat och sedan några år samarbetar föreningen med Emmaus Björkå.

En inspirerande utveckling har skett i området. Medvetenheten om funktionella variationer har ökat och stigmatiseringen har minskat. Idag går många barn med funktionsnedsättningar i skolan, familjer får anpassat stöd i hemmet och fler kan

försörja sig själva. Många kvinnor arbetar i de verkstäder som producerar hjälpmedel och andra produkter som föreningen säljer. I maj kommer ADEMO på besök till Sverige och FRU, Forum Syd och ADEMO-Monapos vänner ordnar då ett seminarium. Det kommer att handla om projektets historia, de fina resultat som har uppnåtts och något om framtiden.

Tid: torsdagen den 23 maj kl 18:00 – 19:30

Plats: Forum Syds lokaler på Alsnögatan 7, Danvikstull.

Mer information på www.fru.se, anmälan och frågor till admin@fru.se. Varmt välkomna!

STYRELSEN HAR ORDET

Vilken väg leder till en rättvis värld?

Det är en händelserik tid med Brexit, kalifat som faller, växande alt-right rörelser, Metoo, ökande klimatförändringar och Greta.

Talande för samtiden är också falska nyheter, populism och mindre genomtänkta beslut. Därför behöver folkrörelser nu organisera, utbilda och hitta nya former för motstånd.

2010 var jag aktiv i Göteborgs Afrikagrupp när vi reflekterade och kommenterade på organisationens första större vägledande dokument: Långtidsplanen 2012-2020.

Långtidsplanen är medlemsägd, uppskattad av partners för sin tydlighet och ideologiska hållning och ett mycket tryggt arbetsverktyg att luta sig mot.

Snart 10 år senare är det dags för en uppdatering. Ett nytt dokument ska ersätta långtidsplanen och ligga till grund till författandet av mer detaljerade strategier.

När världen snabbt förändras är det viktigt att veta var man står för att snabbt kunna agera. Dokumentet ska vara visionärt, kunna ge guidning till planering, positionering, och aktion och vara färdigt att användas av alla i organisationen från 2020.

På årsmötet 2019, som arrangeras av Uppsala lokalgrupp, kommer vi att diskutera hur vi ger vår organisation riktning, vilka perspektiv som måste inkluderas och vilka argument som bör vässas. Jag hoppas vi ses där!

Agnes Nygren

styrelseledamot Afrikagrupperna

Årsmöte – var med och påverka!

Välkomna på Afrikagruppernas årsmöte! Du som är medlem är välkomna att delta och rösta på årsmötet den 25–26 maj i Uppsala. Var med och påverka! Afrikagrupperna står för resa och boende för alla medlemmar.

Anmäl dig senast 1 maj på www.afrikagrupperna.se/medlem

Nyhet!

Tygkasse 200 kr

Visa att du stödjer kvinnliga bönder i södra Afrika med vår fina The Future Is Female Farming-tygkasse. Den finns nu att beställa i vår gåvoshop. Kassen är i bra kvalitet med långa handtag, är självklart fair trade-märkt och tillverkad av ekologisk bomull.

[afrikagrupperna.se/
gavoshop](https://afrikagrupperna.se/gavoshop)

Tillsammans förändrar vi liv

Afrikagrupperna är en solidaritetsorganisation som arbetar för en värld där alla människor har lika rättigheter och möjligheter att påverka sin vardag och framtid.

Genom vår verksamhet förändras och förbättras tusentals liv varje dag. För att minska fattigdomen arbetar vi tillsammans med lokala organisationer i Angola, Moçambique, Namibia, Sydafrika och Zimbabwe.

I vårt arbete fokuserar vi på tre områden, rätten till levnadslön, rätten till din kropp och rätten till Afrikas resurser. Vi

stödjer även kampen för ett fritt Västsahara. Afrikagrupperna är en medlemsorganisation med lokalgrupper över hela Sverige. I Sverige sprider vi information och bildar opinion för global rättvisa.

Stöd vårt viktiga arbete genom att skänka en gåva, PG 90 03 37-7 eller Swisha till 90 03 37 7. Ditt bidrag förändrar liv!

WEB afrikagrupperna.se
TWITTER twitter.com/afrikagrupperna
FACEBOOK facebook.com/afrikagrupperna
INSTAGRAM instagram.com/afrikagrupperna